

SEANCE DU MERCREDI 9 NOVEMBRE 1983
VERGADERING VAN WOENSDAG 9 NOVEMBER 1983ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 141.

COMMUNICATION:

Page 141.

Cour des comptes.

MESSAGES:

Chambre des représentants, p. 141.

DEMISSION D'UN SENATEUR:

Page 142.

ORDRE DES TRAVAUX:

Orateurs: M. le Président, MM. André, Wyninckx, J. Wathelet, p. 142.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi modifiant le régime de taxation des allocations de chômage.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. Basecq, M. W. De Clercq, Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, MM. Decléty, Lagae, Wyninckx, M. le Président (*renvoi en commission*), p. 144.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Vandenhaute au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur « l'uniformisation des critères d'identification des PME ».

Orateurs: M. Vandenhaute, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 145.Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1983-1984
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1983-1984

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 141.

MEDELING:

Bladzijde 141.

Rekenhof.

BOODSCHAPPEN:

Kamer van volksvertegenwoordigers, blz. 141.

ONTSLAG VAN EEN SENATOR:

Bladzijde 142.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Sprekers: De Voorzitter, de heren André, Wyninckx, J. Wathelet, blz. 142.

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet tot wijziging van de aanslagregeling voor de werkloosheidsuitkeringen.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heer Basecq, de heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, de heren Decléty, Lagae, Wyninckx, de Voorzitter (*terugzending naar de commissie*), blz. 144.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Vandenhaute tot de minister van Openbare Werken en Middenstand over « de vaststelling van eenvormige criteria voor de identificering van de KMO's ».

Sprekers: de heer Vandenhaute, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 145.

Interpellation de M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « la réforme du Conseil d'Etat ».

Orateurs : M. Vandezande, M. Nothomb, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, M. Van Ooteghem (*motion d'ordre*), p. 146.

PROPOSITION DE LOI (Retrait) :

Page 149.

M. De Bondt. — Proposition de loi modifiant et complétant certaines dispositions de la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur, qui est actuellement pendante à la commission de l'Enseignement et de la Science.

COMPOSITION DES COMMISSIONS (Modification) :

Page 149.

PROJETS DE LOI (Dépôt) :

Page 149.

Le gouvernement :

1. Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1983;
2. Projet de loi ajustant le budget de la Gendarmerie de l'année budgétaire 1983;
3. Projet de loi contenant le budget de la Gendarmerie de l'année budgétaire 1984;
4. Projet de loi sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 150.

M. Pouillet. — Proposition de loi relative à la prescription, l'administration et la délivrance de certains médicaments utilisés pour la désintoxication des toxicomanes.

M. Vandezande. — Proposition de loi modifiant la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'allocations aux handicapés en ce qui concerne l'allocation pour l'aide d'une tierce personne.

M. De Bondt. — Proposition de loi modifiant et complétant certaines dispositions de la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur.

M. de Clippele. — Proposition de loi relative à l'entrée en vigueur et la non-rétroactivité des lois fiscales.

INTERPELLATIONS (Demandes) :

Page 150.

M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « la réforme du Conseil d'Etat ».

M. Mouton à M. Bertouille, ministre de l'Education nationale, sur « les nominations de chef d'atelier dans l'enseignement de l'Etat ».

M. Péciaux au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « l'avenir de l'atelier des chemins de fer de Haine-Saint-Pierre dans le cadre de la restructuration de mai 1984 ».

M. Mouton aux ministres de l'Education nationale sur « la prolongation de l'obligation scolaire sous la forme d'enseignement à temps partiel ».

Interpellatie van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de hervorming van de Raad van State ».

Sprekers : de heer Vandezande, de heer Nothomb, Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt, de heer Van Ooteghem (*motie van orde*), blz. 146.

VOORSTEL VAN WET (Intrekking) :

Bladzijde 149.

De heer De Bondt. — Voorstel van wet tot wijziging en aanvulling van sommige bepalingen van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, dat thans aanhangig is bij de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijziging) :

Bladzijde 149.

ONTWERPEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 149.

De regering :

1. Ontwerp houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1983;
2. Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1983;
3. Ontwerp van wet houdende de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1984;
4. Ontwerp van wet inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 150.

De heer Pouillet. — Voorstel van wet betreffende het voorschrijven, toedienen en afleveren van bepaalde geneesmiddelen voor de ontwenning van verslaafden.

De heer Vandezande. — Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen met betrekking tot de tegemoetkoming voor hulp van derde.

De heer De Bondt. — Voorstel van wet tot wijziging en aanvulling van sommige bepalingen van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs.

De heer de Clippele. — Voorstel van wet betreffende de inwerkingtreding en de niet-terugwerkende kracht van de belastingwetten.

INTERPELLATIES (Verzoeken) :

Bladzijde 150.

De heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over « de hervorming van de Raad van State ».

De heer Mouton tot de heer Bertouille, minister van Onderwijs, over « de benoemingen tot werkmeester in het rijksonderwijs ».

De heer Péciaux tot de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, over « de toekomst van de werkplaats van de spoorwegen te Haine-Saint-Pierre in het kader van de herstructurering van mei 1984 ».

De heer Mouton tot de ministers van Onderwijs over « de verlenging van de leerplicht in de vorm van deeltijds onderwijs ».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Coen et Kevers, secrétaires, prennent place au bureau.
De heren Coen en Kevers, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 15 m.
De vergadering wordt geopend te 15 u. 15 m.

CONGES — VERLOF

MM. Goossens, Close, le chevalier de Donnée (jusqu'au 20 novembre 1983), en mission à l'étranger; Van Der Niepen (jusqu'à mi-novembre) et Tilquin, pour raison de santé, demandent un congé.

Vragen verlof: de heren Goossens, Close, ridder de Donnée (tot 20 november 1983), met opdracht in het buitenland; Van Der Niepen (tot half november) en Tilquin, wegens gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Friederichs, Marmenout, M. Toussaint, pour raison de santé; Canipel, Désir, Delmotte, pour d'autres devoirs, et Knuts, pour des devoirs administratifs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Friederichs, Marmenout, M. Toussaint, wegens gezondheidsredenen; Canipel, Désir, Delmotte, wegens andere plichten, en Knuts, wegens ambtsplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Par dépêches des 26 octobre et 3 novembre 1983, la Cour des comptes a fait connaître au Sénat ses observations au sujet des projets de loi:

1. Contenant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail de l'année budgétaire 1984;

Bij dienstbrieven van 26 oktober en 3 november 1983 heeft het Rekenhof aan de Senaat medegedeeld, zijn opmerkingen betreffende de ontwerpen van wet:

1. Houdende de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1984;

2. Portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pension.

2. Houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregeling.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financien.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 27 octobre 1983, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour, les projets de loi:

1° Ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1983;

Bij boodschappen van 27 oktober 1983 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen, de ontwerpen van wet:

1° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1983;

— Inscrit à l'ordre du jour.

Op de agenda geplaatst.

2° Sur les brevets d'invention;

2° Op de uitvindingsoctrooien;

— Renvoi à la commission de l'Economie.

Verwezen naar de commissie voor de Economische Aangelegenheden.

3° Portant approbation de l'accord de coopération entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république du Sénégal en matière de marine marchande, signé à Dakar le 1er décembre 1982;

3° Houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Senegal inzake de handelsscheepvaart, ondertekend te Dakar op 1 december 1982;

4° Portant approbation de l'Avenant, signé à Bruxelles le 14 février 1983, modifiant et complétant la Convention et le protocole final entre la Belgique et le Maroc tendant à éviter les doubles impositions et à régler certaines autres questions en matière d'impôts sur le revenu, signés à Rabat le 4 mai 1972;

4° Houdende goedkeuring van het Avenant, ondertekend te Brussel op 14 februari 1983, tot wijziging en aanvulling van de Overeenkomst en het slotprotocol tussen België en Marokko tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen, ondertekend te Rabat op 4 mei 1972:

5° Portant approbation du protocole additionnel à la Convention du 3 octobre 1975 entre le royaume de Belgique et la république socialiste de Roumanie en matière civile et commerciale, signé à Bucarest le 30 octobre 1979;

5° Houdende goedkeuring van het aanvullend protocol bij de Overeenkomst van 3 oktober 1975 tussen het koninkrijk België en de socialistische republiek Roemenië betreffende de wederzijdse rechtshulp in burgerlijke zaken en handelszaken, ondertekend te Boekarest op 30 oktober 1979;

— Renvoi à la commission des Relations extérieures.

Verwezen naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

6° Modifiant les lois coordonnées des 3 août 1919 et 27 mai 1947 relatives aux droits de priorité des anciens combattants et assimilés, et la loi du 14 février 1955 réglant l'attribution des bonifications d'ancienneté aux militaires des forces armées et de la gendarmerie, invalides de la guerre 1940-1945 d'une part, et aux ministres des cultes, rétribués par le Trésor public, invalides de la guerre 1940-1945 d'autre part;

6° Tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 3 augustus 1919 en 27 mei 1947 betreffende de prioriteitsrechten van de oud-strijders en gelijkgestelden en van de wet van 14 februari 1955 tot regeling van de toekenning van anciënniteitsbijslag enerzijds aan de militairen van de krijgsmacht en van de rijkswacht, oorlogsinvaliden 1940-1945 en anderzijds aan de door de Schatkist bezoldigde bedienaars van de erediensten, oorlogsinvaliden 1940-1945;

7° Modifiant les dispositions relatives à la tutelle sur les actes des autorités provinciales;

7° Tot wijziging van de bepalingen betreffende het toezicht op de handelingen van de provincieoverheden;

8° Modifiant les dispositions relatives à la tutelle sur les actes des autorités communales.

8° Tot wijziging van de bepalingen betreffende het toezicht op de handelingen van de gemeentelijke overheden.

— Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Par messages du même jour, la même assemblée fait connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat, les projets de loi:

1° Portant répartition des sièges des sénateurs élus directement par le corps électoral entre les arrondissements électoraux et fixant le nombre de sénateurs élus par les conseils provinciaux et par le Sénat, conformément aux résultats du recensement général de la population du 1er mars 1981;

Bij boodschappen van dezelfde dag deelt de Kamer mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden, de ontwerpen van wet:

1° Tot indeling over de kiesarrondissementen van de zetels van de senatoren die rechtstreeks door het kiezerskorps worden gekozen en tot vaststelling van het getal der senatoren die door de provincieraden en door de Senaat worden gekozen, overeenkomstig de uitslagen van de algemene volkstelling van 1 maart 1981;

2° Relatif au contrôle de l'octroi et de l'emploi de certaines subventions;

2° Betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen;

3° Modifiant la loi du 8 août 1981 portant création de l'Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre ainsi que du Conseil supérieur des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre;

3° Tot wijziging van de wet van 8 augustus 1981 tot oprichting van het Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers en van de Hoge Raad voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers;

4° Modifiant la loi du 14 juillet 1971 sur les pratiques du commerce.

4° Tot wijziging van de wet van 14 juli 1971 betreffende de handelspraktijken.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

DEMISSION D'UN SENATEUR

ONTSLAG VAN EEN SENATOR

M. le Président. — Par lettre du 26 octobre 1983, M. Doumont, sénateur élu par le conseil provincial de Namur, m'a fait savoir qu'il renonce à ce mandat, pour raison de santé.

Bij schrijven van 26 oktober 1983 heeft de heer Doumont, senator verkozen door de provincieraad van Namen, mij laten weten dat hij, wegens gezondheidsredenen, van dat mandaat afziet.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, de agenda die u vanmorgen heeft ontvangen voor onze werkzaamheden van vandaag en morgen, voorgesteld door de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden, ondergaat enkele wijzigingen. Er zijn namelijk drie interpellaties die op verzoek van de interpellanten en de betrokken ministers naar een latere datum worden verschoven.

Het betreft de interpellatie van de heer Paul Peeters tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen die vandaag moest plaatsvinden en de interpellaties van de heer de Wasseige tot de minister van Economische Zaken en tot de staatssecretaris voor Energie en Middenstand en van de heer Mouton tot de minister van Nationale Opvoeding die op onze agenda van morgen waren ingeschreven.

La parole est à M. André.

M. André. — Monsieur le Président, le premier point de notre ordre du jour est la discussion d'une proposition de loi qui a été soumise à l'examen de la commission de la Défense nationale et devrait normalement venir en discussion en séance publique du Sénat. Pour des raisons tout à fait légitimes, l'auteur de cette proposition de loi n'est pas présent. Je voudrais donc demander, monsieur le Président, de remettre la discussion de cette proposition de loi à une date ultérieure.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ik had het voornemen — ik heb u daarvan trouwens in kennis gesteld — het woord te vragen in toepassing van artikel 25 van het reglement.

In de eerste plaats verwondert het mij enigszins hier vandaag de minister van Landsverdediging te mogen begroeten. Ik meen te mogen aannemen dat zijn aanwezigheid op het ogenblik eerder vereist is in de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Ik zal zo vrij zijn aan deze vergadering een motie tot verdaging ter kennis te brengen die door andere motieven is geïnspireerd en die ik trouwens deze morgen heb meegedeeld aan de voorzitter.

M. André. — Il s'agit uniquement de l'ordre du jour.

De heer Wyninckx. — Wat dit punt betreft, vraag ik hetzelfde als de heer André, maar om andere motieven. Ik neem aan dat de Senaat het mij niet ten kwade zal duiden dat ik die motieven ter kennis breng van de vergadering.

Het heeft toch betrekking op de agenda.

M. André. — J'ai demandé que la discussion soit reportée et qu'on se prononce sur ma proposition.

De heer Wyninckx. — Ik meen dat elk lid van deze vergadering het recht heeft om de redenen bekend te maken die hem ertoe hebben aangezet een voorstel tot verdaging van een ander lid te steunen, zelfs wanneer het gaat om andere motieven.

M. le Président. — Monsieur André, au moment où vous êtes intervenu à propos de l'ordre du jour, j'avais reçu la demande d'intervention de M. Wyninckx. Les dispositions de l'article 25, lui donnent le droit d'expliquer, par priorité, sa proposition de renvoi.

Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank u omdat u mij de gelegenheid geeft om mijn argumenten uiteen te zetten.

Ik had het bijzonder voorrecht deel uit te maken van de gemengde commissie « belast met de studie van de problemen die betrekking hebben op het operationeel karakter van het defensiebeleid en van de tot dit doel aangewende middelen ».

Deze commissie werd, zoals u weet, opgericht door de regering, tijdens het ministerschap van de heer Swaen. Zij vergaderde een paar keer, maar stierf een zachte dood ingevolge een regeringscrisis. In de loop van haar werkzaamheden nam de commissie kennis van een aantal vertrouwelijke documenten. Het karakter « vertrouwelijk » kreeg trouwens snel een lelijke deuk. Uiteenzettingen over de beoordeling van de militaire toestand door de militaire Navo-autoriteiten, en over de Navo-verplichtingen van België bleken niets anders te bevatten dan de traditionele gemeenplaatsen uit Navo-brochures voor het brede publiek.

Het budget van Defensie werd onder de loupe genomen, maar dat kan op betere wijze gebeuren in de commissie voor de Landsverdediging. Er werden toelichtingen verstrekt over de landmacht, de luchtmacht, de zeemacht en de geneeskundige dienst. Ook deze uiteenzettingen gingen niet verder dan wat elk lid van de commissie voor de Landsverdediging, of zelfs alle leden van deze Senaat nuttig zouden kunnen lezen of aanhoren.

Tot een grondig gesprek kwam het over de energiebehoeften van land-, lucht- en zeemacht, en dat was dan ook het enige waarover de commissie tot een overigens verdeeld advies kwam. Ik houd graag mijn lijvig dossier ter beschikking van belangstellende leden. De commissie zou ook een aantal bezoeken brengen, maar toen hield zij op te bestaan.

De motivering van de auteurs berust trouwens gedeeltelijk op het feit dat deze commissie nooit conclusies heeft neergelegd. Zij wensen — en wij citeren — « tot een consensus te komen die niet berust op afzonderlijke politieke programma's ». En — voegen zij eraan toe —, « op deze wijze zouden plannen op lange termijn kunnen worden opgemaakt, waarover niet aan electoraal opbod zou worden gedaan, en die soepel genoeg zouden blijven om ze aan de omstandigheden aan te passen ».

Op dit moment wordt in de Kamer een debat gehouden over de plannen, op zeer korte termijn, en volgens de auteurs wordt daar misschien aan electoraal opbod gedaan. Het is onmogelijk, hier en op dit ogenblik, in deze Senaat, geldig te beraadslagen over het oprichten van een soortgelijke gemengde commissie. Tijdens het Kamerdebat zullen wij vernemen hoe eensgezind of verdeeld deze meerderheid is over de uitvoering van het Navo-dubbelbesluit van 1979. Honderdduizenden in dit land, en over gans Europa, hebben de jongste weken de duidelijke wil te kennen gegeven niet te wensen dat de raketten worden ontplooid. Kamer en Senaat moeten zich over deze materie uitspreken. Dit debat zal spoedig in de Senaat moeten doorgaan, en dit uiterlijk — zoals was afgesproken — tijdens de bespreking van de begroting van Buitenlandse Aangelegenheden, eind november of begin december.

Het heeft dan ook weinig zin, ons vandaag over dit thema te beraden. Vooreerst wij het over dit onderdeel van het debat over ons defensiebeleid en over onze Navo-verplichtingen kunnen hebben, moeten wij weten in hoeverre het inplanten van de euroraketten doorgang zal vinden. Het wederopwekken van een ingeslapen commissie is in dit verband duidelijk een maat voor niets. Wij geloven niet dat het een ernstig initiatief is, deze Senaat vandaag of morgen te confronteren met een stemming over dit voorstel, terwijl in de Kamer, en daarna ook in de Senaat, zal moeten worden uitgemaakt of het de meerderheid behaagt het Parlement nog de bevoegdheid toe te kennen te beslissen over het ontplooiën van de euroraketten.

Als de gemengde commissie er moet komen om te oordelen over het feit of wij nog meer conventionele of tactische uitrusting nodig hebben, of wij nog meer geld in het Defensiebudget moeten stoppen, dan heeft haar bestaan, als de ontplooiing van de euroraketten doorgang vindt, helemaal geen zin meer, want er zullen dan geen tanks, geen jeeps, geen kanonnen, en zelfs geen soldaten meer nodig zijn. Het gevecht zal bliksemsnel worden uitgevochten. Om Europa in vuur en vlam te zetten zal er minder tijd nodig zijn dan in de middeleeuwen een ridder nodig had om zijn zwaard te trekken.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb derhalve de eer aan de Senaat een motie tot verdaging voor te leggen waarvan ik vraag dat zij zou worden rondgedeeld. Ik kan niet aanvaarden dat de behandeling van dit voorstel van wet zou worden vertraagd. Het zou al te gek zijn dat, wanneer een wetsvoorstel aan de orde komt in de openbare vergadering, men zich zou

beroepen op de toevallige afwezigheid van de auteurs om de verdaging van de behandeling voor te stellen.

Mijn fundamentele vraag is, of het inderdaad opportuun is dat de Senaat, nu het debat in de Kamer nog volop aan de gang is, deze bespreking vandaag zou beginnen. Vandaar mijn motie tot verdaging. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Wij wachten eigenlijk op uw argumenten ten gunste van uw voorstel tot verdaging.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mijn argumenten duidelijk uiteengezet.

De Voorzitter. — De reden is dus het aan de gang zijnde debat in de Kamer.

De heer Wyninckx. — Inderdaad, en ik geef toe dat wij daarover iets meer hadden moeten uitweiden.

De Voorzitter. — Ik stel voor dat de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden, zowel over de vraag van de heer André als over die van de heer Wyninckx, wat ook de respectieve motieven mogen zijn, zich morgen zou beraden ten einde een andere datum voor de behandeling van dit voorstel vast te stellen. (*Instemming.*)

La parole est à M. Jacques Wathélet.

M. J. Wathélet. — Monsieur le Président, je ne pense pas que M. Wyninckx ait raison.

En effet, la raison pour laquelle la proposition de loi ne peut être examinée aujourd'hui, à savoir l'absence de ses auteurs, ne présente aucune relation avec le débat en cours à la Chambre.

Je suis tout à fait d'accord pour que le règlement soit respecté dans sa totalité. Il est exact que des difficultés surviennent aujourd'hui, mais je tiens à faire remarquer que c'est l'opposition elle-même qui a demandé que le débat sur les euromissiles ait lieu au mois de décembre en même temps que le débat sur le budget des Affaires étrangères.

Il n'est pas question — et ce n'est pas l'objet de l'article 25 — de déposer des motions à partir d'une interpellation qui n'en est pas une. Je ne crois pas qu'on puisse tourner le règlement de cette manière sans abuser des textes. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. Wyninckx. — Il est dommage que le texte de ma résolution n'ait pas été distribué. M. Wathélet n'aurait pas commis une telle méprise. En effet, le texte dit :

« Besluit de bespreking uit te stellen, tot wanneer de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden, dit punt andermaal op de dagorde zal hebben geplaatst... »

Ik geef inderdaad geen reden op en daarom vermoedde ik dat de meerderheid zich bij dit voorstel tot verdaging zou kunnen aansluiten. Ik heb in mijn tekst op geen enkele wijze verwezen naar het in de Kamer gevoerde debat.

M. le Président. — La parole est à M. André.

M. André. — Je ne veux pas polémiquer sur ce genre de procédure. Néanmoins, la semaine dernière, à la commission du Travail parlementaire, le président nous a proposé un ordre du jour où figurait ce point. M. Wyninckx était absent; je suppose — et je suis même sûr — qu'il était absent tout à fait légitimement. Cet ordre du jour a été accepté par la commission du Travail parlementaire et par le Sénat.

M. Wyninckx. — Il n'empêche que le Sénat peut revenir sur sa décision.

M. Humblet. — Vous avez vous-même proposé le renvoi bien que ce point soit inscrit à l'ordre du jour avec votre accord.

M. Wyninckx. — Vous auriez dû rappeler M. du Monceau de Bergen-dal à l'ordre!

M. le Président. — Nous attendrons donc la proposition de la commission du Travail parlementaire quant à la date à laquelle la proposition de loi pourrait être examinée.

PROJET DE LOI MODIFIANT LE REGIME DE TAXATION DES
ALLOCATIONS DE CHOMAGE*Renvoi en commission*ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE AANSLAGREGE-
LING VOOR DE WERKLOOSHEIDSSUITKERINGEN*Terugzending naar de commissie*

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant le régime de taxation des allocations de chômage.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot wijziging van de aanslagregeling voor de werkloosheidsuitkeringen.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est à M. Basecq.

M. Basecq (motion d'ordre). — Monsieur le Président, monsieur le Vice-Premier ministre, chers collègues, avant de céder la place au rapporteur, je voudrais formuler, par motion d'ordre, une proposition de renvoi de ce projet de loi en commission.

Déjà lors de l'examen de ce projet de loi en commission, nous avons été informé des intentions du gouvernement de déposer des amendements à ce projet. Les amendements n'ont pas été déposés en commission comme nous l'aurions souhaité et des décisions ont été prises.

Aujourd'hui, nous nous trouvons devant un dépôt d'amendements du gouvernement lui-même qui modifie assez profondément le projet en discussion. Nous sommes également en présence d'un amendement que le groupe socialiste a été dans l'obligation de déposer compte tenu de la décision prise en commission et de l'approbation à une faible majorité de ce projet. Par ailleurs, des amendements ont également été déposés par nos collègues du SP.

Cela étant d'une part et compte tenu, d'autre part, du fait que ces amendements modifient de manière assez approfondie l'ensemble du projet, je vous demande, monsieur le Président, de bien vouloir accepter qu'il soit renvoyé en commission afin que tant les amendements proposés par le gouvernement que ceux déposés par la minorité de cette assemblée puissent être examinés attentivement. (*M. le comte du Monceau de Bergendal entre en séance.*)

M. Wyninckx. — Un des auteurs de ces amendements vient de se joindre à nous, monsieur le Président.

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Willy De Clercq.

De heer W. De Clercq, Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet het minste bezwaar tegen een terugzending van dit wetsontwerp naar de commissie. Uit een opbouwend gesprek in de commissie voor de Financiën heeft de regering de gevolgen getrokken en amendementen ingediend die volgens mij een verbetering en een vereenvoudiging zijn van de voorgestelde regeling. Ook collega's van de socialistische fractie hebben amendementen ingediend.

Ik veroorloof mij evenwel erop aan te dringen dat deze commissie onmiddellijk bijeenkomt. U begrijpt dat mijn positie ietwat moeilijk is. In de Kamercommissie moet ik de Rijksmiddelenbegroting en het fiscaal ontwerp verdedigen en in openbare vergadering van de Kamer heeft een belangrijk debat plaats van algemeen politieke aard. Indien de Senaatscommissie niet binnen de kortst mogelijke tijd bijeenkomt, zou ik grote problemen hebben om de vergadering van de Senaatscommissie bij te wonen.

Bovendien moet het voorliggend ontwerp, als de regering in haar opzet wordt gesteund, worden gepubliceerd in het *Staatsblad* vóór het einde van het jaar, vermits de aanslagregeling van toepassing zal zijn op de inkomsten van 1 januari 1984 af. Indien wij het systeem van de inhouding bij de bron, dat volledig vrijwillig is, geen ingang kunnen doen vinden bij het begin van het jaar, zijn de werklozen daar het slachtoffer van.

Bijgevolg is het verkieslijk dat de commissie deze namiddag vergadert om dit ontwerp te behandelen zodat het openbaar debat zoniet nog

vandaag — wat ik prefereer — dan in ieder geval toekomstige week kan worden gevoerd.

M. le Président. — La parole est à M. Decléty.

M. Decléty. — Monsieur le Président, chers collègues, en tant que président de la commission des Finances, j'approuve pleinement les propos du Vice-Premier ministre et ministre des Finances.

Contrairement à ce qu'a déclaré M. Basecq, ce projet a été adopté tel quel en commission, par une majorité substantielle. Il est cependant exact qu'en cours de débat, ont été évoqués des arguments techniques qui me paraissent justifier de manière évidente le dépôt d'amendements par le gouvernement et par d'autres membres.

Je rejoins également l'avis du Vice-Premier ministre quant à l'urgence et me rallie dès lors à cette proposition.

Je souhaite que les membres de la commission puissent, dès à présent, se réunir afin d'essayer de régler ce problème.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, vermits de minister geen bezwaar heeft tegen een terugzending van het ontwerp naar de commissie, durf ik erop aan te dringen dat deze laatste zo spoedig mogelijk wordt bijeengeroepen. De amendementen van de regering komen tegemoet aan wat in de commissie met aandrang werd gevraagd.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben geen enkel bezwaar tegen het verzoek van de regering. Wij menen ook dat het zinnig zou zijn de commissie nog vandaag bijeen te roepen. Immers, mocht de regering bij haar standpunt zijn gebleven en vandaag het debat in openbare vergadering hebben gevoerd, hadden wij alleszins recht gehad op een tweede lezing. Door de commissie nu te laten vergaderen, zien wij af van een tweede lezing. Dit lijkt mij een correcte oplossing te zijn waardoor wij bovendien tijd winnen.

Er is echter een probleem en dit waarschijnlijk niet alleen voor onze fractie. Er werd overeengekomen dat de commissie die het ontwerp van pensioenwet behandelt, zou vergaderen onmiddellijk na de bespreking van punt 2 van de agenda van de openbare vergadering, maar bepaalde leden van mijn fractie maken deel uit van beide commissies. Ik zou dus de staatssecretaris van Pensioenen willen verzoeken akkoord te gaan met een verdagging van de vergadering van de bijzondere commissie om de minister van Financiën ter wille te zijn.

Wij hebben er alleszins geen enkel bezwaar tegen om onmiddellijk de commissiebespreking aan te vatten over het onderhavig ontwerp van wet.

M. le Président. — Monsieur le président de la commission, monsieur le Vice-Premier ministre, si la commission se réunit cet après-midi pour examiner les nouveaux amendements déposés tant par le gouvernement que par divers membres, estimez-vous que le projet de loi pourrait être ajouté à notre ordre du jour de demain?

M. Decléty. — En ce qui me concerne, monsieur le Président, je n'y vois aucun inconvénient dans la mesure où, tout à l'heure, la commission aura pu prendre une position claire et précise.

M. le Président. — Bien entendu, dans ce cas, nous entendrions un rapport oral supplémentaire.

M. Basecq. — Je suis entièrement d'accord.

M. le Président. — Un consensus s'étant dégagé, il me paraît inutile de voter sur le renvoi en commission.

Mevrouw Herman, hebt u er enig bezwaar tegen dat de commissie die u presideert haar vergadering eveneens uitstelt?

Mevrouw Herman-Michielsens. — Neen, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Is de Senaat het ermee eens dat de commissie voor de Financiën de amendementen van de regering dadelijk bespreekt en dat wij morgen onze werkzaamheden beginnen met de behandeling van het ontwerp van wet tot wijziging van de aanslagregeling voor de werkloosheidsuitkeringen? (*Instemming.*)

VOORSTEL VAN DE VOORZITTER

PROPOSITION DE M. LE PRÉSIDENT

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel u voor de vergadering voor een kwartier te schorsen. Wij zijn met de eerste twee agendapunten van vandaag zeer snel opgeschoten. De ministers die op de interpellaties moeten antwoorden hadden dat zeker niet verwacht en zijn nog niet aanwezig. (*Instemming.*)

De vergadering is geschorst.

La séance est suspendue.

— *Le séance est suspendue à 14 h 40.*

De vergadering wordt geschorst te 14 u. 40.

Elle est reprise à 14 h 55.

Ze wordt hervat te 14 u. 55.

M. le Président. — Le séance est reprise.

De vergadering is hervat.

INTERPELLATION DE M. VANDENHAUTE AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR « L'UNIFORMISATION DES CRITÈRES D'IDENTIFICATION DES PME »

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDENHAUTE TOT DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER « DE VASTSTELLING VAN EENVORMIGE CRITERIA VOOR DE IDENTIFICERING VAN DE KMO'S »

M. le Président. — Nous abordons l'interpellation de M. Vandenhautte au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur « l'uniformisation des critères d'identification des PME ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Vandenhautte. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, dans le cadre de l'Année européenne des PME, une attention toute particulière a été, et est encore, accordée aux institutions ou organismes auxquels peuvent s'adresser les dirigeants de PME. Ces institutions et organismes remplissent un rôle considérable dans la réglementation, l'information, l'étude des marchés et l'assistance technique destinées aux PME. Leur efficacité n'est pas sans avoir un impact indispensable dans la stimulation des moteurs de notre redressement économique.

J'évoque ainsi le Conseil supérieur des classes moyennes, l'Institut économique et social des classes moyennes, les centres de formation permanente et, surtout, les six administrations du ministère des Classes moyennes. Ces différentes institutions contribuent à diriger les PME vers une orientation, une gestion ou une reconversion plus rentables.

L'ensemble de la législation concernant les PME laisse pourtant sans réponse la question de savoir quelles sont les entreprises qui portent, à juste titre, le nom de PME.

La législation en vigueur à ce jour ne donne, en effet, aucun critère spécifique d'identification de la PME, aucune définition unique de celle-ci.

Pour ne reprendre que quelques textes, nous évoquerons la loi du 15 décembre 1970 dont les arrêtés d'exécution ont toujours retenu un critère d'emploi maximum de cinquante personnes pour les entreprises industrielles et artisanales et de vingt personnes pour les entreprises commerciales; la loi du 4 août 1978 retenant comme critère pour la qualification de PME le nombre de quarante personnes pour les entreprises commerciales et de cinquante personnes pour les entreprises industrielles et artisanales, ce dernier chiffre pouvant être porté à septante; l'arrêté royal n° 123 retenant comme critère les entreprises industrielles ou commerciales occupant entre trois et cent personnes; l'arrêté n° 185 retenant comme critère un effectif de cinquante travailleurs déclarés à l'ONSS.

Monsieur le ministre pourrait-il nous préciser quels sont les critères effectivement retenus par les différentes institutions que j'ai évoquées précédemment, eu égard aux dispositions légales en vigueur, pour identifier les PME et assurer le service public à leurs dirigeants ?

De plus, face à ce système d'identification du type d'entreprise qu'on peut qualifier d'hybride, il serait bon de procéder à l'élaboration d'une disposition uniformisant les critères d'identification de la PME et définissant les traits marquants de celle-ci.

Monsieur le ministre voudra-t-il nous préciser si des travaux préparatoires ont déjà été entrepris dans ce sens aux Classes moyennes ou pourra-t-il nous préciser s'il a des propositions à faire à ce sujet ? (*Applaudissements sur divers bancs.*)

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, en Belgique, pas plus que dans les autres pays de la CEE, il n'existe de définition légale uniforme de la petite et/ou moyenne entreprise.

En théorie, il serait possible de cerner de près la notion même de la PME par une approche qualitative de ses caractéristiques essentielles, notamment celle d'être une entreprise dirigée par une personne qui en est à la fois le propriétaire et « l'homme-orchestre » en contact direct tant avec son personnel qu'avec les fournisseurs et les clients.

Le recours à ces valeurs qualitatives présente cependant des inconvénients dès l'instant où il convient de disposer de critères précis.

En Belgique, comme dans d'autres pays membres de la CEE, on tente de surmonter ces difficultés en utilisant, selon les circonstances, un ou plusieurs critères adaptés aux problèmes à régler tout en évitant d'avoir recours à des critères identiques dans des situations dissemblables.

C'est pourquoi, en Belgique, où l'entreprise est un concept plus économique que juridique, les PME sont définies en fonction des buts visés par chaque législation et ce en utilisant des critères quantitatifs plutôt que qualitatifs. La plupart des critères quantitatifs comprenant une part d'arbitraire du fait qu'ils sont établis sur des moyennes qui n'ont qu'une signification toute relative, il a été procédé, jusqu'à maintenant, le plus possible par secteur économique. En d'autres termes, ce sont les textes légaux eux-mêmes qui permettent d'identifier les PME auxquelles ils sont applicables, ainsi que les droits conférés à leurs dirigeants.

La loi stipule les avantages dont peuvent bénéficier les PME par rapport aux grandes entreprises. On s'efforce d'octroyer aux PME un maximum d'aides. Ces avantages sont le résultat de négociations. Mais, et je suis le premier à le regretter, on repousse sans cesse les limites. De ce fait, nous nous trouvons devant toute une série de législations qui n'ont plus aucune unité.

Dans cet ordre d'idées, je puis confirmer que la loi du 15 décembre 1970 parue au *Moniteur belge* du 20 mars 1971, dite loi d'accès à la profession, dispose que « le Roi détermine, pour chaque activité professionnelle réglementée, les critères de la PME ». Jusqu'à présent, les arrêtés royaux d'exécution de cette loi ont toujours retenu comme critère un emploi maximum de cinquante personnes pour les entreprises industrielles et artisanales et de vingt personnes pour les entreprises commerciales.

La loi du 1er juillet 1983 parue au *Moniteur belge* le 8 juillet 1983, modifiant la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, a pour but d'adapter à la Belgique les normes de la quatrième directive des Communautés européennes du 25 juillet 1978, parue au *Journal officiel* du 14 août 1978, sur les comptes annuels.

Cette loi retient comme petite entreprise, notamment les personnes physiques dont le chiffre d'affaires annuel est inférieur à 20 millions de francs et à 25 millions de francs lorsqu'il s'agit de la vente au détail de carburant pour automobiles.

Les entreprises moyennes sont les entreprises commerciales ne dépassant pas plus d'un des trois critères suivants : soit 50 travailleurs, soit un chiffre d'affaires de 80 millions de francs, soit un total de bilan de 40 millions de francs.

Cependant, un emploi total dépassant cent travailleurs correspond automatiquement à une grande entreprise, cette dernière catégorie étant celle des entreprises qui dépassent deux des trois critères cités. Voyez comme c'est simple ! C'est une situation reprise en vue d'élaborer une législation simple.

Fallait-il, oui ou non, appliquer le système du critère de la comptabilité régulière prévue par les Communautés et qui, avouons-le, est extrêmement difficile à retenir pour les petites et moyennes entreprises ? On a recherché un système permettant d'écarter ceux qui ne savent pas remplir une comptabilité compliquée et qui pouvaient être répertoriés parmi « les petits », et on a trouvé des critères qui ne ressemblent rigoureusement pas à ceux qui existaient pour déterminer la PME.

La loi du 4 août 1978, parue au *Moniteur belge* du 7 août 1978, dite « de réorientation économique », retient comme critère de PME les entreprises commerciales de quarante personnes et les entreprises industrielles et artisanales de cinquante personnes; ce dernier chiffre peut être

porté, vous l'avez dit, à septante si l'entreprise est dirigée par une ou plusieurs personnes physiques détenant la majorité du capital et y trouvant la majorité de leurs revenus. C'est là encore une nouvelle idée qui intervient et qui tend, elle, à se rapprocher d'une détermination de la PME par le critère de celui qui la dirige et la possède. C'est la seule législation qui semble s'orienter dans ce sens.

Dans le cadre des pouvoirs spéciaux, l'arrêté royal n° 123, paru au *Moniteur belge* le 18 janvier 1983, relatif à l'engagement de chômeurs par les petites et moyennes entreprises, retient comme critère les entreprises industrielles ou commerciales occupant entre trois et cent personnes. Ceci recouvre donc les petites et les moyennes entreprises, certes, mais pas vraiment les toutes petites pour lesquelles la norme allant de zéro à dix personnes avait été établie. Elle existe encore dans certaines législations. Je me souviens qu'en 1975, les primes accordées aux toutes petites entreprises concernaient les entreprises occupant dix travailleurs au maximum. On a abandonné ce système.

L'arrêté royal n° 185, paru au *Moniteur* du 18 janvier 1983, organise pour les PME un régime spécifique d'utilisation de la modération salariale et retient comme critère un effectif de cinquante travailleurs déclarés à l'ONSS.

Signalons encore que l'Institut national de Statistique utilise comme critère dans la classification des entreprises, l'emploi de un à quarante-neuf travailleurs pour une petite entreprise, de cinquante à nonante-neuf travailleurs pour une entreprise moyenne et de cent travailleurs et plus pour une grande entreprise.

Dans les pays voisins, est considérée comme PME une entreprise d'un volume beaucoup plus important que chez nous. Souhaitant établir des comparaisons avec les pays voisins, l'Institut national de Statistique a donc adopté une norme allant de un à cent pour la définition des petites et moyennes entreprises.

Par contre, pour la Caisse nationale de crédit professionnel, le critère fondamental est lié à l'indépendance réelle du chef d'entreprise. Peut solliciter le crédit à la CNCP, celui qui est réellement un travailleur indépendant; la notion du nombre de personnes employées n'entre pas en jeu. On s'attache à la valeur qualitative du chef d'entreprise.

Enfin, je signale que les problèmes des PME et notamment celui de leur définition font depuis plus de vingt ans l'objet d'études au niveau des Communautés européennes qui se sont heurtées aux mêmes difficultés, étant entendu qu'en plus, elles se trouvent confrontées à des différences d'approche aussi variées que nombreuses selon les Etats.

La quasi-impossibilité dans laquelle on se trouve de dégager les caractéristiques quantitatives des PME d'une façon générale est à la fois la cause et l'effet de l'insuffisance de données statistiques actuellement disponibles concernant ce type d'entreprise et ce tant au niveau européen qu'au sein de chaque pays.

Actuellement, on en est toujours à recourir à des statistiques à usage administratif ou social pour tenter d'approcher une réalité économique. C'est dire la nécessité de procéder à l'amélioration de l'arsenal statistique.

Mais peut-on, dans le contexte actuel, accroître sensiblement les charges administratives qui pèsent sur les PME ?

En effet, si nous désirons trouver de nouvelles formules, nous allons devoir envoyer de nouveaux formulaires à tous les patrons de PME et je crois que le moment serait mal choisi pour aggraver encore les problèmes qui les inquiètent et auxquels nous essayons de remédier.

Voilà ce que je puis vous répondre, monsieur le sénateur. Je me rends compte de ce que cette réponse est faible. Si nous pouvions, dès le départ, tabler sur des critères extrêmement précis, notre tâche serait grandement facilitée.

D'un autre côté — soyons logiques —, une entreprise qui emploie cinquante et un travailleurs peut être extrêmement importante dans certain domaine et minuscule dans un autre.

Dans le calcul des aides, pourquoi l'entreprise qui compte cinquante et un ouvriers perd-elle les avantages dont bénéficie celle qui en compte quarante-neuf ?

Si l'on veut fixer un critère absolu, l'entreprise qui engagera une personne supplémentaire perdra immédiatement certains avantages. C'est là que réside le danger, la conséquence en est que l'employeur fait l'impossible pour ne pas en arriver là. Le simple fait de savoir qu'il va devoir constituer un comité de sécurité et d'hygiène, tenir compte d'un comité syndical, etc., l'empêche d'engager le cinquante et unième travailleur, ce qui constitue naturellement un frein à l'embauche.

Nous nous rendons parfaitement compte de la situation. C'est pour quoi nous essayons de trouver une meilleure formule, qui se baserait sur la qualité du chef de l'entreprise, comme le fait la Caisse nationale de crédit professionnel.

C'est là une réforme fondamentale de l'ensemble du système. J'espère vivement qu'on y arrivera, mais, hélas ! on en est encore loin. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — L'incident est clos.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT OVER «DE HERVORMING VAN DE RAAD VAN STATE»

INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LA REFORME DU CONSEIL D'ETAT»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over «de hervorming van de Raad van State».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wij hebben gewaarschuwd tegen de ongehoorde uitbreiding van de bevoegdheid van de verenigde kamers van de Raad van State inzake wetgeving en inzake adviezen uitgebracht door de afdeling administratie van de Raad van State.

Dit zou niet alleen geschieden op verwijzing van de eerste voorzitter van de Raad van State, doch ook nadat diens advies wordt ingewonnen wanneer de Ministerraad erom verzoekt.

Terloops vestig ik er de aandacht op dat dit anders wordt vermeld in het ontwerp van wet en dat niet alleen de eerste voorzitter doch ook de Ministerraad het advies van de afdeling administratie van de Raad van State in niet-betwiste aangelegenheden kan vragen. Men doet dus een zeer slechte zaak om de volgende redenen.

Ten eerste, er kan ontzettend veel misbruik worden gemaakt omdat men niet meer volgens objectieve normen gaat oordelen doch meer en meer politieke organen, die handelen volgens het principe van de consensus, betreft bij adviezen inzake wetgeving en administratie in niet-betwiste aangelegenheden.

Ten tweede, men brengt een zeer log apparaat op de been, hetgeen de vertraging in de rechtspraak nog zal verhogen, hoewel deze vertraging van jaar tot jaar toeneemt.

Ten derde, het verleden heeft uitgewezen dat het huidig systeem niet op een grondige tegenspraak werd betrapt. Nu integendeel, voert men meer en meer de politiek binnen in de Raad van State, voorlopig nog in de afdeling wetgeving en administratie, niet-betwiste aangelegenheden, doch weldra zal men het Parlement voorhouden dat men de rechtszekerheid nog wenst te verhogen, gelet op de weldoende resultaten van de vorige hervorming, door de administratieve geschillen ook aan de verenigde kamers van de afdeling administratie voor te leggen.

Op die manier komt men tot een rechtspraak die, zoals we tijdens onze interpellatie in de Senaat in mei 1983 hebben betoogd, kan worden vergeleken met wat in de 19e eeuw in de gewone rechtsmacht geschiedde tegenover de Vlaamse rechtzoekenden. Dat is het eindpunt waar de Franstaligen willen komen. Zij kunnen immers het arrest-Germis en andere niet verteren waarbij de Raad van State heeft erkend, bij wijze van arrest, dat het Nederlands, op basis van artikel 3bis van de Grondwet, de enige taal is die mag worden gebruikt in de gemeenteraden, dat het Frans niet mag worden genotuleerd, dat een stemming in het Frans geen waarde heeft, dat het Frans in de randgemeenten alleen mag worden gebruikt tegenover de bestuurders doch dat het Nederlands de taal is van de bestuurders.

Dit kan door de Franstaligen niet worden geslikt en dus moet dit alles op de helling worden gezet. Dit kan door eerst de verenigde kamers van de afdeling «administratie» van de Raad van State bevoegd te maken in niet-betwiste aangelegenheden waarin zij uitspraak doen bij wijze van advies. Men denke hierbij bijvoorbeeld, aan het advies dat op aanvraag van volksvertegenwoordiger Kuipers door minister Gramme aan de afde-

ling « administratie » van de Raad van State werd gevraagd en dat dezelfde inhoud heeft als het arrest-Germis.

Het zou volstaan dat de Ministerraad, na het goedkeuren van de wet-Nothomb een gelijkaardig geval voorlegt aan de afdeling « administratie » van de Raad van State om er aldus op zeer ongezone wijze de politiek in te voeren en er een werkelijke communautaire aangelegenheid van de maken. Strikt genomen zouden de verenigde kamers kunnen zeggen dat de aanvraag om advies uit te brengen door de afdeling « administratie » van de Raad van State onontvankelijk is omdat de vraag reeds het voorwerp was van een arrest.

De rechtspraak in de afdeling « administratie » is evenwel anders. De afdeling beperkt zich ertoe te verklaren dat een bepaald minister een vraag om advies heeft ingediend omtrent een zaak die hij als niet-betwistbaar verklaart. Vervolgens wordt dan het advies uitgebracht. Op die manier zal de rechtspraak van de Raad van State van de Nederlandse kamers stilaan ongedaan worden gemaakt om langzaam aan deze te verlaten die voor de Franstaligen een doorn in het oog was.

Zoals reeds werd opgemerkt, gaat men ook de geschillen in de randgebieden of in de centrale administratie stilaan aan de verenigde kamers voorleggen, eveneens onder het mom van de verhoging van de rechtszekerheid, zoals minister Nothomb thans zijn hervorming motiveert.

Een vierde beschouwing is de volgende: nog erger is dat minister Nothomb niet alleen de rechtspraak van de Raad van State aan het politiseren is, doch ook een hiërarchie in de adviezen invoert, voorlopig nog in de afdeling « wetgeving » en weldra in de afdeling « administratie », voor zover deze adviezen uitbrengt. Tenslotte zal ook de geschillenrechtspraak daaronder lijden. Er zullen voortaan meer en meer adviezen van eerste rang zijn, om de rechtszekerheid te verhogen, zegt minister Nothomb, en adviezen van tweede rang, namelijk die welke door de eenzijdige kamers zijn uitgebracht.

Het is voor de Raad van State gewoonweg beschamend zelf opgedeeld te worden in gewone staatsraden en superstaatsraden, gewone auditeurs en supraauditeurs. De ring wordt gesloten wanneer het stelsel wordt uitgebreid in de geschillensector.

Als vijfde beschouwing kunnen wij nog even ingaan op de voorbereidende werken van de Raad van State zelf. Men kan dit lezen in nummer 551 van *Les Nouvelles* onder de rubriek « Conseil d'Etat ».

Weinigen in deze vergadering zullen weten dat volgens het oorspronkelijk ontwerp van de regering de Raad van State slechts adviserende bevoegdheid had. Toen men echter het annulatieberoep bij de bespreking in het Parlement in het ontwerp had ingevoegd, kon men terecht betwijfelen of het nog wel nodig was adviserende bevoegdheid toe te kennen aan de afdeling « administratie » van de Raad van State. Deze paste immers niet meer in de geest van het oorspronkelijk ontwerp. Dit werd overigens op schitterende wijze vertolkt door de eminente senator Rolin.

Om niet verdacht te worden van verminking van de ideeën, citeer ik letterlijk uit nr. 551 van *Les Nouvelles*.

« Le projet de loi portant création d'un Conseil d'Etat déposé par le gouvernement à la Chambre, le 24 mars 1937, ne donnait à la section d'administration qu'un pouvoir d'avis. L'article 4 prévoyait: « La section d'administration donne aux ministres des avis motivés. La section n'est consultée et ne se prononce que sur les difficultés et contestations qu'il appartient au pouvoir exécutif de résoudre et de trancher. »

La disposition du deuxième alinéa de cet article est, on le voit, semblable à celle de l'article 9 actuel.

Dans les commentaires de cet alinéa 2 de l'article 4, l'exposé des motifs déclare qu'« il marque qu'aucune atteinte n'est portée à la compétence des cours et tribunaux ». Il souligne ensuite que « la section d'administration n'est pas en toute matière le conseil juridique des ministres ».

Si l'Etat est menacé d'un procès ou a un procès à soutenir, il y aurait inconvénient à ce que l'administration fût consultée et donnât son avis sur l'attitude à prendre par l'Etat... »

Dat zijn de parlementaire documenten van de Kamer van volksvertegenwoordigers, zitting 1936-1937, nr. 211.

« Le projet fut remanié en commission et on accorda au futur conseil une compétence d'arrêt, limitée à certaines matières, énumérées à l'article 15 et dans lesquelles il pouvait statuer au fond.

L'article 5 — devenu article 6 — disait: « Les ministres peuvent soumettre à l'avis de la section d'administration toutes questions et affaires d'ordre administratif, à l'exclusion de celles qui sont visées à l'article 15. »

Le conseil ne pouvait donc donner d'avis sur les questions susceptibles d'être soumises aux cours et tribunaux, ni sur les questions au sujet desquelles il avait une compétence d'arrêt.

Malgré cela, une objection fut soulevée lors des débats à la Chambre.

Il convient de rappeler, en effet, que le projet énumérait une série de questions pour lesquelles la consultation du Conseil d'Etat par les ministres était obligatoire, et citait quelques exemples de questions pour lesquelles elle était facultative. Il était prévu en outre que dans toutes les matières ainsi énumérées par la loi, les intéressés pourraient solliciter directement l'avis du Conseil d'Etat.

Dan hebben we een onderbreking van de heer Van Glabbeke in de openbare vergadering van 6 april 1938.

« Le ministre Van Glabbeke remarque qu'à l'occasion d'un litige avec un particulier sur une question administrative, l'Etat pourrait demander l'avis du Conseil d'Etat, qui se prononcerait n'ayant entendu qu'une des parties. Il précise: « J'appelle un litige un cas sur lequel l'Etat est en désaccord soit avec une administration publique, soit avec un particulier ou avec une personne morale ayant une personification civile. » Cette objection ne fut finalement pas retenue.

Cependant, le problème allait être posé à nouveau, quoiqu'un peu différemment, au Sénat.

Dans un premier examen, en 1939, le Sénat avait modifié la compétence de la section d'administration en lui accordant le pouvoir d'annulation qu'elle a actuellement. La rédaction de l'article 6 était devenue alors ce qu'est celle de l'article 9 aujourd'hui.

Le rapport des commissions réunies de la Justice et de l'Intérieur précise: « Par affaires litigieuses, il faut entendre, pour l'application de l'article 6, celles qui sont pendantes devant le Conseil d'Etat ou devant une juridiction administrative inférieure. »

La Chambre se rallia à cette compétence nouvelle.

Lors d'un deuxième examen du projet de loi par le Sénat, le sénateur Rolin, commentant l'article 6 en séance du 5 décembre 1946, constate que le Conseil d'Etat va pouvoir être consulté sur des matières qui, après décision conforme ou contraire de l'autorité consultante, pourront faire l'objet d'un recours de la part de l'individu lésé.

« La Chambre, déclara le sénateur Rolin, très conséquente avec elle-même, avait dit à l'article 15: « La section d'administration interviendra dans certains cas par voie d'avis et dans certains cas comme instance de recours, mais elle n'interviendra jamais par voie d'avis dans des matières dont elle connaîtra ultérieurement comme instance de recours. »

Cela semble malheureusement avoir été omis, et par le Sénat lors de son premier examen, et par la Chambre car le projet semble bien admettre la possibilité que l'organe qui aura à connaître de l'abus éventuel pourra être consulté au sujet de la décision à prendre par l'autorité contre laquelle on aura éventuellement ultérieurement recours devant lui. »

Devant les difficultés qu'il entrevoyait, M. Rolin proposa la suppression des articles 5 et 6; il ne fut pas suivi.

Onder het nr. 552 van dezelfde *Les Nouvelles*, kan men het volgende lezen: « On constate donc que le législateur a eu son attention attirée sur le problème principal que l'application de l'article 9 allait poser au Conseil d'Etat. Il ne s'y est finalement pas arrêté, le jugeant, trop rapidement peut-être, ou secondaire ou facile à résoudre.

En réalité, bien des questions posées au Conseil d'Etat sont à tout le moins susceptibles de devenir litigieuses. En particulier, chaque fois que le Conseil est appelé à se prononcer sur l'application qu'il y a lieu de faire de la loi à certaines situations, il est possible que des décisions administratives s'inspirant de son avis fassent ensuite l'objet d'un recours en annulation. A ce moment seulement, le Conseil d'Etat sera pleinement éclairé sur la situation juridique et de fait telle qu'elle se présente et sur les thèses des parties; il devra peut-être admettre une solution autre que celle qu'il avait suggérée dans son avis.

Cette situation explique que le Conseil d'Etat a eu, à l'égard de sa compétence d'avis prévue à l'article 9 des lois coordonnées, une attitude très réservée. »

Mijnheer de minister, ik heb al deze teksten uit *Les Nouvelles* letterlijk willen aanhalen om u aan te tonen dat in het oorspronkelijk wetsontwerp de Raad van State slechts een adviserende bevoegdheid had en de relatieve bevoegdheid slechts nadien aan het ontwerp werd toegevoegd. Senator

Rolin merkte indertijd zeer terecht op dat de adviserende bevoegdheid geen enkele reden van bestaan had, tenminste niet wanneer deze adviserende bevoegdheid moest worden uitgebracht door de afdeling « administratie » van de Raad van State.

Minister Nothomb zou er dus beter hebben aan gedaan de adviserende bevoegdheid van de afdeling « administratie » te schrappen in plaats van wat zo hypocriet wordt genoemd, de rechtszekerheid te verhogen. Mijnheer de minister, ik kan begrijpen dat de verschillende arresten uitgesproken door de Nederlandse Kamer van de Raad van State inzake het taalgebruik in bestuurszaken u zwaar op de maag liggen, omdat onder andere de Raad van State bij wijze van arrest heeft beslist dat de faciliteiten alleen maar bestonden voor de bestuurden en niet voor de bestuurders. Dit alles wilt u thans ongedaan maken. Ik vind dat u de staatsraden en de kamers die de huidige rechtspraak hebben tot stand gebracht, beledigend behandelt.

De huidige rechtspraak is gebaseerd op de taalwetten en op artikel 3bis van de Grondwet. Niettegenstaande dat u zegt de rechtszekerheid te willen verhogen alsof een éentalige Nederlandse kamer de taalwetten en de Grondwet niet zou kunnen toepassen. Zulks is werkelijk zoals ik reeds zei, beledigend voor de Vlaamse kamer van de Raad van State. Hoe durft u dergelijke motivering in uw memorie van toelichting te schrijven?

Vervolgens zouden wij graag van de minister het niet-gepubliceerd advies van de Raad van State over de opportuniteit van de hervorming willen kennen. Wij hopen dat de minister het bij het document dat aan de commissie zal worden voorgelegd, zal willen voegen. Als minister van Binnenlandse Zaken weet u immers zeer goed dat er buiten het advies dat aan de Raad van State wordt gevraagd en aan de Wetgevende Kamers wordt medegedeeld, vooraf nog een opportuniteitsadvies bestaat. Graag namen wij dus kennis van dit opportuniteitsadvies. Voorts is het officieel advies dat bij het wetsontwerp is gevoegd, nadelig voor uw tekst, mijnheer de Vice-Eerste minister. Niettemin wil u uw ontwerp in stand houden om het als wet te laten goedkeuren.

Tenslotte verwijzen wij nog naar de anomalieën in het advies van de Raad van State en naar het slotadvies.

Wij citeren: « Verruiming van de gevallen waarin de afdeling wetgeving en de afdeling administratie verplicht zouden zijn zitting te houden met verenigde kamers kan ernstige gevolgen hebben voor de organisatie van de werkzaamheden in de twee afdelingen, in het auditoraat en in het coördinatiebureau, en bijgevolg ook voor de termijnen waarbinnen de adviezen verstrekt en de arresten gewezen zouden worden.

Het is betwifelbaar of de Ministerraad wel het best geplaatst is om die terugslag te meten. Het zou met het oog daarop op zijn minst zo moeten zijn dat de aanvraag niet wordt gedaan dan nadat het advies van de eerste voorzitter is ingewonnen. »

Daarna geeft de Raad van State nog beschouwingen over de mogelijkheden zelf van de voorzitters van de executieven, maar daar ga ik nu niet verder op in.

Wat ik zoëven *in fine* heb voorgelezen, vind ik toch wel overtuigend. Wat zal er gebeuren wanneer advies wordt ingewonnen bij de afdeling administratie van de Raad van State, ten einde de rechtszekerheid van de rechtzoekende te verhogen? Wanneer dit advies voortaan wordt uitgebracht door de tweetalige kamer moet men er ook rekening mee houden dat er nog altijd éentalige kamers uitspraken zullen doen over eventuele geschillen. Zo kunnen er contradicties ontstaan en kan het advies van de verenigde kamers totaal in tegenstrijd zijn met dat van de éentalige kamers. Met andere woorden schept u een hiërarchie in de adviezen van de Raad van State en zult u de arresten op een ongeoorloofde manier beïnvloeden.

Naar aanleiding van een interview met één van onze collega's, mevrouw Staels-Dompas, hebben wij destijds in een Brusselse krant gelezen dat minister Nothomb een voorstander was van dit ontwerp. Dat blijkt waar te zijn, want momenteel wordt het ontwerp besproken in de Kamer van volksvertegenwoordigers. In de Senaat is hierover geïnterpelleerd, verschillende malen door mijzelf en ook door mevrouw Staels-Dompas.

In de Brusselse krant waarvan ik reeds melding maakte, werd gezegd dat minister Dehaene een grote tegenstander van deze hervorming zou zijn. Toen ik dat las was ik verheugd. Ik dacht: Als minister Dehaene ertegen is, dan zal het er wel niet doorkomen. Het blijkt echter dat de waarheid anders is. Minister Dehaene heeft verklaard aan een afvaardiging van gemeenteraadsleden uit de randgemeenten dat dit ontwerp niet zo belangrijk was en dat minister Nothomb toch een doekje voor het bloeden moest hebben. Ik acht dit zeer gevaarlijk. Als minister Dehaene dit verklaart, betekent dit dat hij volkomen achter dit ontwerp staat.

De Vlaamse politici hebben onlangs van de rechterzijde documentatie ontvangen waarin wordt verwezen naar de interpellatie van mevrouw Staels-Dompas en waarin zij worden aangespoord dit ontwerp te verwerpen. Wij zijn benieuwd wat de rechterzijde gaat doen. Zij heeft immers langs één van haar vertegenwoordigers, openlijk verklaard dat zij tegen dit ontwerp gekant is. In de bevoegde commissie van de Kamer van volksvertegenwoordigers geeft men, naar men mij heeft medegedeeld, geen blijk van grote vlijt voor dit ontwerp. Ik ben benieuwd wat ervan zal terechtkomen.

In ieder geval rust op de rechterzijde en op ieder van ons een grote verantwoordelijkheid. Indien wij dit ontwerp goedkeuren, aanvaarden wij de inmenging van Franstalige rechters in Nederlandstalige aangelegenheden, zoals men in de vorige eeuw de rechtzoekende in het Vlaamse land heeft onderworpen aan Nederlandsonkundige rechters.

De verenigde kamers zullen in de toekomst, bij wijze van advies, uitspraak kunnen doen in de afdeling administratie over aangelegenheden met betrekking tot het Nederlands taalgebied. Dit kunnen wij niet aanvaarden.

De collega's van de rechterzijde en alle Vlaamse parlementsleden roep ik op om, indien dit ontwerp door de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt goedgekeurd, te verhinderen dat dit hier ook zou gebeuren. Men kan beter het adviesrecht van de afdeling administratie van de Raad van State afschaffen dan het toe te vertrouwen aan de verenigde kamers. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Nothomb, Vice-Premier ministre.

M. Nothomb, Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique. — Je suis plein de respect, monsieur le Président, mesdames, messieurs, pour l'institution parlementaire en général, et le Sénat en particulier. Je me demande toutefois ce que nous faisons ici en ce moment.

En effet, un projet de loi sur ce sujet a été déposé à la Chambre et il devait y être examiné cet après-midi en commission de l'Intérieur.

Dans sa grande sagesse, notre procédure parlementaire telle qu'elle est issue de la Constitution, a prévu qu'on discute quatre fois des textes de loi: une première fois, en commission de la Chambre, une deuxième fois, en séance publique de la Chambre, une troisième fois, en commission du Sénat et enfin, en séance publique du Sénat, et que, si nécessaire, le projet soit ensuite renvoyé dans l'autre Chambre.

La procédure choisie par l'interpellateur, que j'ai écouté, comme il convient, avec patience et déférence, me semble en contradiction avec le système prévu par la Constitution. Va-t-on interpellier dans une Chambre sur un sujet en discussion dans l'autre? Je l'admettrais si un élément nouveau était survenu, car, alors, une telle interpellation présenterait quelque intérêt.

Je le répète, j'ai écouté attentivement M. Vandezande et je tiendrai compte de sa note lorsque le projet de loi en question viendra en discussion devant le Sénat. Je lui répondrai alors, puisque je devrai alors justifier le contenu du projet du gouvernement, en commission d'abord, en séance publique ensuite.

Il me semble que je manquerais de déférence à l'égard des autres membres de la Haute Assemblée si je répondais maintenant au seul M. Vandezande au sujet d'un projet de loi qui viendra bientôt en discussion.

A moins que vous ne considériez que ma position n'est pas pertinente, monsieur le Président, je compte me limiter à ces quelques mots en ce qui concerne ma réponse, à l'heure actuelle, à l'honorable M. Vandezande.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik had mij halvelings verwacht aan het zeer formalistische antwoord dat de minister heeft verstrekt. Ik had verwacht dat hij zou zeggen — en hij heeft het gezegd — dat het om een regelmatige procedure ging, dat de Ministerraad heeft gevraagd de zaak naar de Raad van State te sturen, hetgeen is gebeurd, dat het ontwerp nu bij de Wetgevende Kamers is ingediend, dat er geen nieuw element is sinds mijn vorige interpellaties, enzovoort. De minister heeft het niet nodig geacht te antwoorden op mijn vragen.

Ik wou meer in het bijzonder de aandacht vestigen op de anomalieën die in het advies van de Raad van State zijn vermeld. Ik heb er lezing van gegeven. De minister gaat echter obstinaat verder en hij noemt dat alle-

maal geen nieuwe feiten. Hij volgt het advies van de Raad van State gewoon niet op en hij past zijn teksten niet aan, aan het advies van de Raad. Indien hij dit wel had gedaan, dan had hij het ontwerp moeten intrekken.

De heer De Bondt. — Dat is juist.

De heer Vandezande. — Nu richt ik mij plechtig tot de Nederlandstaligen in deze vergadering. Ik heb reeds mijn mening gegeven over de huidige rechtspraak van de Raad van State en over de kennis van zaken van de bekwame staatsraden die zich uitspreken inzake het taalgebruik in de gemeenteraden en inzake circulaires die door de gouverneur van de provincie Brabant op bevel van de minister, maar volledig in strijd met die rechtspraak van de Raad van State, worden rondgedeeld.

Ik vraag uw meer dan speciale aandacht voor de vraag of geen nieuw feit is, de blaam en de beledigende woorden die de minister gebruikt ten opzichte van de huidige rechtspraak. Ik zal letterlijk de tekst van het ontwerp van wet voorlezen. Dit blinkt uit door zijn bondigheid, want het bevat slechts tien regels. Bondigheid is natuurlijk een deugd waarvoor ik veel bewondering heb. Ik lees slechts één alinea voor, namelijk de laatste, en dan vraag ik u, Nederlandstaligen in deze vergadering, of ik gelijk heb. Deze laatste alinea luidt als volgt: «Om voorts de rechtszekerheid te verhogen, stelt de regering voor dat de Ministerraad het advies van de verenigde kamers, zowel van de afdeling wetgeving als van de afdeling administratie, zou kunnen vragen voor elke andere kwestie welke tot hun bevoegdheid behoort.»

Let wel: De tekst zegt: «Om voorts de rechtszekerheid te verhogen». Was de rechtszekerheid dan niet gewaarborgd tot nu, mijnheer de minister?

Ik stel u een vraag, maar u antwoordt niet.

De Voorzitter. — Mijnheer Vandezande, u beschikt over vijf minuten voor uw repliek, maar deze moet gericht zijn tot de minister en mag zeker geen oproep zijn tot de leden van de vergadering.

De heer Vandezande. — Ik richt mij tot de minister, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Als u zo vriendelijk wil zijn. U mag echter niet opnieuw vragen stellen. U mag enkel reageren op het antwoord van de minister, maar u mag het debat niet opnieuw openen:

De heer Vandezande. — Ik verzoek de minister te willen antwoorden op de vraag, of hij met het voorliggend ontwerp meent de rechtszekerheid te verhogen. Dit is de kern van de zaak en een nieuw feit sinds mijn vorige interpellatie.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MOTIE VAN ORDE — MOTION D'ORDRE

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Ooteghem voor een motie van orde.

De heer Van Ooteghem. — Mijnheer de Voorzitter, ik protesteer tegen de houding die de minister zoëven heeft aangenomen. Elk senator heeft te allen tijde het recht om een interpellatieverzoek bij de Senaat in te dienen. Dit heeft de heer Vandezande gedaan. De commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden heeft deze interpellatie op de agenda geplaatst, wat inhoudt dat zowel het bureau van de Senaat als de voltallige vergadering de interpellatie van de heer Vandezande opportuun achten. De heer Vandezande heeft niet alleen over het wetsontwerp gesproken, maar ook over de algemene principes die zouden moeten gelden in verband met de Raad van State. De weigering van de minister om op een interpellatie te antwoorden is volgens mij een belediging voor de Senaat. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

VOORSTEL VAN WET — PROPOSITION DE LOI

Intrekking — Retrait

De Voorzitter. — Aan het bureau wordt medegedeeld dat de heer De Bondt wenst in te trekken zijn voorstel van wet tot wijziging en aanvulling van sommige bepalingen van de wet van 7 juli 1970 betreffende de

algemene structuur van het hoger onderwijs, dat thans aanhangig is bij de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap.

Il est communiqué au bureau que M. De Bondt désire retirer sa proposition de loi modifiant et complétant certaines dispositions de la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur, qui est actuellement pendante à la commission de l'Enseignement et de la Science.

Ik stel u dus voor dit voorstel van wet van onze agenda af te voeren.

Je vous propose, dès lors, de rayer cette proposition de loi de notre ordre du jour. *(Assentiment.)*

COMPOSITION DES COMMISSIONS

Modifications

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen

M. le Président. — Le bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition de certaines commissions:

1° A la commission de l'Enseignement et de la Science:

M. Draulans remplacerait M. De Rouck comme membre effectif;

Bij het bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van sommige commissies:

1° In de commissie voor het Onderwijs en de Wetenschap:

Zou de heer Draulans de heer De Rouck als effectief lid vervangen;

2° A la commission des Finances:

M. Debussère remplacerait M. Paul Peeters comme membre suppléant.

2° In de commissie voor de Financiën:

Zou de heer Debussère de heer Paul Peeters als plaatsvervangend lid vervangen.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en est donc ainsi décidé.

Dan is aldus besloten.

PROJETS DE LOI — ONTWERPEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Le gouvernement a déposé les projets de loi ci-après:

1° Ajustant le budget du ministère de la Prévoyance sociale de l'année budgétaire 1983;

De regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend:

1° Houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1983;

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

2° Ajustant le budget de la Gendarmerie de l'année budgétaire 1983;

2° Houdende aanpassing van de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1983;

3° Contenant le budget de la Gendarmerie de l'année budgétaire 1984;

3° Houdende de begroting van de Rijkswacht voor het begrotingsjaar 1984;

— Renvoi à la commission de la Défense.

Verwezen naar de commissie voor de Defensie.

4° Sur la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire.

4° Inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kern-energie.

Ce projet de loi sera imprimé et distribué.
Dit ontwerp van wet zal worden gedrukt en rondgedeeld.
Il est renvoyé à la commission de l'Economie.
Het wordt verwezen naar de commissie voor de Economische Aangelegenheden.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi que voici ont été déposées:

1° Par M. Pouillet, relative à la prescription, l'administration et la délivrance de certains médicaments utilisés pour la désintoxication des toxicomanes;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Pouillet, betreffende het voorschrijven, toedienen en afleveren van bepaalde geneesmiddelen voor de ontwenning van verslaafden;

2° Par M. Vandezande, modifiant la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'allocations aux handicapés en ce qui concerne l'allocation pour l'aide d'une tierce personne;

2° Door de heer Vandezande, houdende wijziging van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen met betrekking tot de tegemoetkoming voor hulp van derde;

3° Par M. De Bondt, modifiant et complétant certaines dispositions de la loi du 7 juillet 1970 relative à la structure générale de l'enseignement supérieur;

3° Door de heer De Bondt, tot wijziging en aanvulling van sommige bepalingen van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs;

4° Par M. de Clippele, relative à l'entrée en vigueur et la non-rétroactivité des lois fiscales.

4° Door de heer de Clippele, betreffende de inwerkingtreding en de niet-terugwerkende kracht van de belastingwetten.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Die voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

INTERPELLATIES — INTERPELLATIONS

Verzoeken — Demandes

De Voorzitter. — Ik heb de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over «de hervorming van de Raad van State»;

J'ai reçu les demandes d'interpellations que voici:

1° Par M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «la réforme du Conseil d'Etat»;

2° De M. Mouton à M. Bertouille, ministre de l'Education nationale, sur «les nominations de chef d'atelier dans l'enseignement de l'Etat»;

2° Van de heer Mouton tot de heer Bertouille, minister van Nationale Opvoeding, over «de benoemingen tot werkmeester in het rijks-onderwijs»;

3° De M. Péciaux au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur «l'avenir de l'atelier des chemins de fer de Haine-Saint-Pierre dans le cadre de la restructuration de mai 1984»;

3° Van de heer Péciaux tot de minister van Verkeerswezen en Posten, Telegrafie en Telefonie, over «de toekomst van de werkplaats van de spoorwegen te Haine-Saint-Pierre in het kader van de herstructurering van mei 1984»;

4° Par M. Mouton aux ministres de l'Education nationale sur «la prolongation de l'obligation scolaire sous la forme d'enseignement à temps partiel».

4° Door de heer Mouton tot de ministers van Onderwijs over «de verlenging van de leerplicht in de vorm van deeltijds onderwijs».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties zal later worden bepaald.

Le Sénat se réunira demain jeudi 10 novembre 1983 à 15 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen donderdag 10 november 1983 te 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 16 heures.)

(De vergadering wordt gesloten te 16 uur.)